

ترجمان دانش (۱) آسیب شناسی و موانع کاربرد نتایج تحقیقات-راه حل تاریخچه - تعاریف و مفاهیم ترجمان دانش

جهت اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی فسا
اسفند ۱۴۰۲

ارائه توسط: دکتر بهنام هنرور
متخصص پزشکی اجتماعی و استاد مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)
چهار چیز بر صاحبان خرد از امت من لازم است :
شنیدن دانش - حفظ آن - انتشار آن - به کار بستن آن

تحقیق و پژوهش از جمله ضروریاتی است که در همه کشورها همواره مورد تاکید قرار داشته و تقویت آن زیر بنای شکوفایی علمی، حل مشکلات و نیازهای جامعه است. این مهم از طریق ارتقاء ظرفیت علمی به پیشرفت هر کشور کمک می‌کند، حال آن که دستیابی به این اهداف خود وابسته به فراهم شدن شرایط و بستر مناسب است. در حال حاضر ۹۰٪ اعتبارات پژوهشی دنیا صرف ۱۰٪ از اولویت‌های پژوهشی مرتبط با سلامت می‌شود و این در حالی است که امروزه سیستم‌های مراقبت و سلامت سریعاً در حال تغییرند و تصمیم‌گیرندگان در مواجهه با محیط پیچیده و حجم وسیعی از اطلاعات هستند که غالباً در تناقض با هم بوده و برخاسته از منابع زیاد و مختلف هستند و نیازهای جدید به پاسخگویی نیز در این میان قد علم کرده است.

بر اساس پژوهش های انجام شده در ایالات متحده و هلند،
پژوهشگران تخمین می زنند که حدود ۳۰ تا ۴۵ درصد
بیماران، بر اساس شواهد علمی مراقبت های سلامتی دریافت
نمی کنند و ۲۰ تا ۲۵ درصد آنها نیز مراقبتی دریافت می کنند
که ضرورت ندارد و یا به صورت بالقوه مضر می باشد.

از چالش های دیگر آن است که هر محقق باید بداند که یافتن کار او در بین بیش از ۲۴۰۰۰ مجله و چندین میلیون مقاله حتی از نظر شانس از احتمال بالایی برخوردار نیست. لذا محققین باید سیاستی را اتخاذ نمایند که نتیجه تحقیقات آن ها فراتر از انتشار رود و این بدان معنی است که محققین باید بدانند که چه ، چطور ، کجا ، چه وقت و به چه کسی باید پیام تحقیق منتقل شود ؟ با این کار خلاء آن چه که می دانیم و آن چه که بدان عمل می شود پر می گردد.

از جمله دلایل خلاء کاربرد شواهد در سیاستگذاری آن است که سیاستگذاران :

۱- نمی دانند که اطلاعات موجود است یا چه اقدامی را باید انجام دهند .

۲- به مفهوم اطلاعات و یا اهمیت آن واقف نیستند.

۳- اطلاعات را غیر مرتبط و یا غیر سودمند برای سیاست خود می دانند.

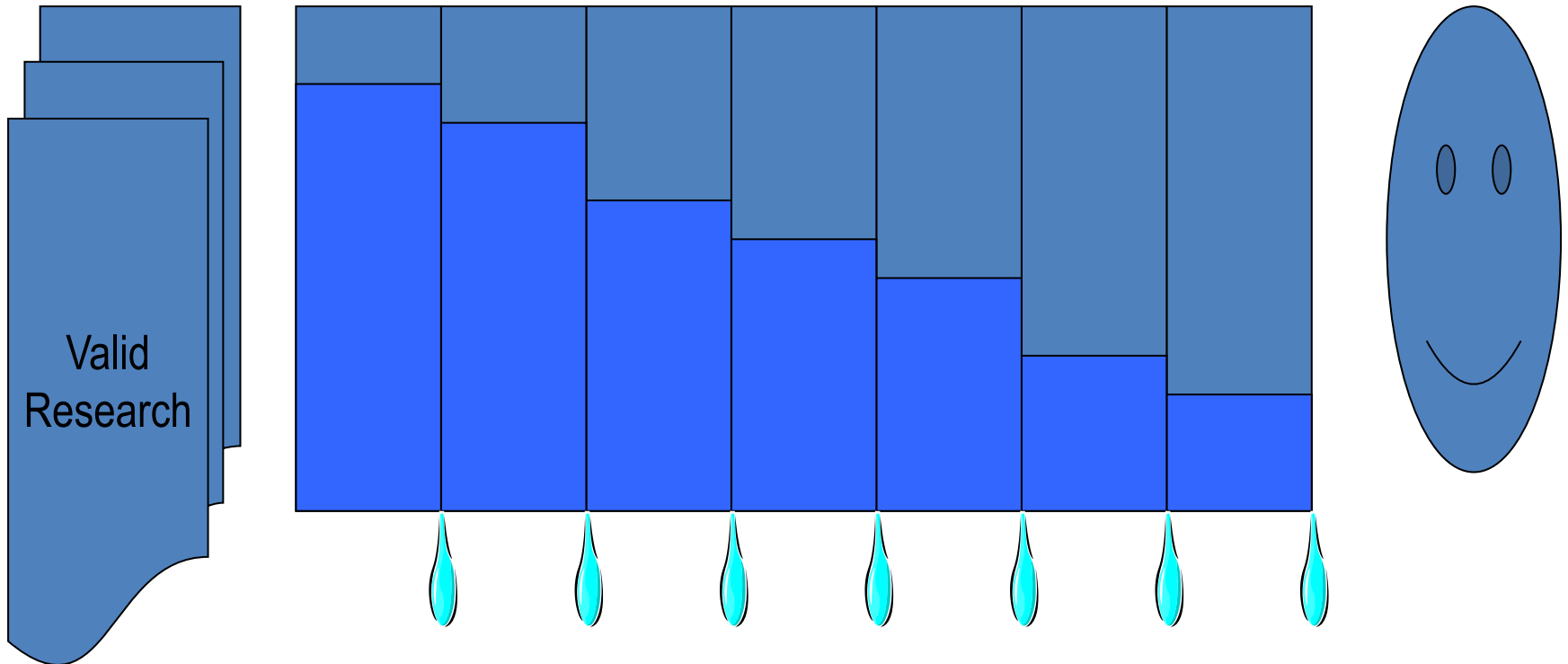
۴- اطلاعات را نادرست و یا گمراه کننده می دانند.

**نتیجه این مشکلات آن است که مجموعه شواهد موجود
علمی فقط درصد ناچیزی نهایتاً به صورت کاربردی مورد
استفاده قرار می گیرند.**

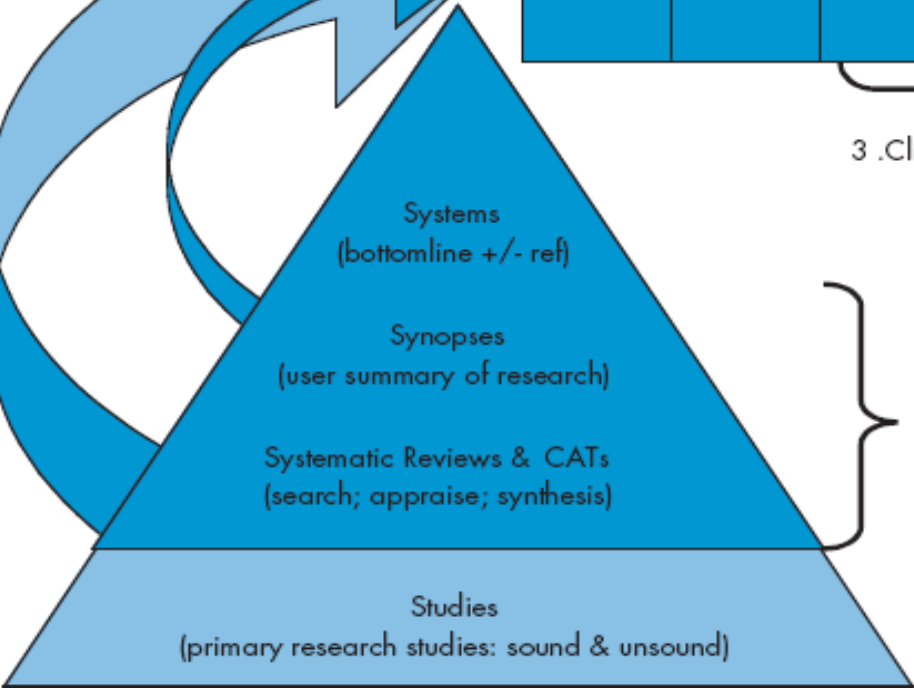
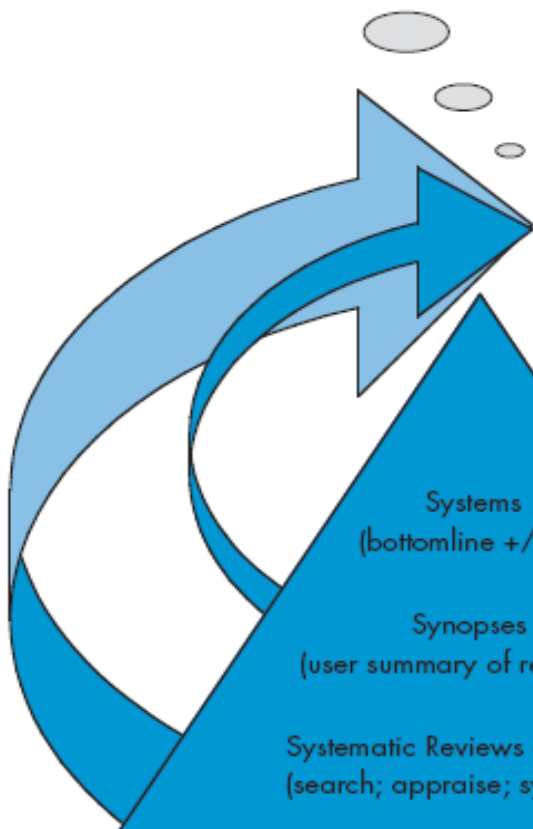
If 80% achieved at each stage then

$$0.8 \times 0.8 \times 0.8 \times 0.8 \times 0.8 \times 0.8 \times 0.8 = 0.21$$

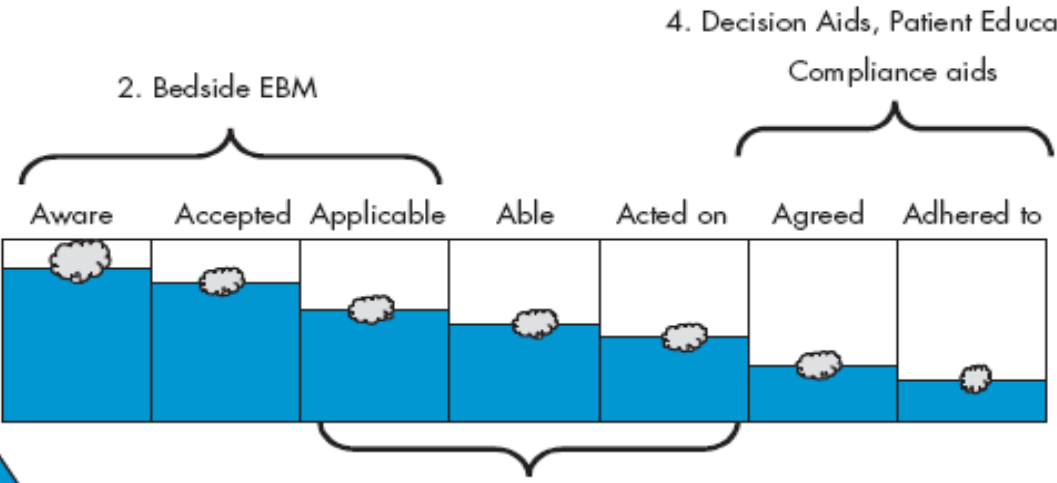
Aware Accept Target Doable Recall Agree Done

Myth, opinion,
poor research

1. Research Synthesis,
Guidelines, Evidence
Journals,...

4. Decision Aids, Patient Education,
Compliance aids

2. Bedside EBM

3. Clinical Quality Improvement

شواهد علمی خلاء علم تا عمل

- عدم تماس شخصی بین محققین و سیاست‌گذاران (۱۱ از ۲۴ مطالعه)
- عدم تناسب زمانی و ارتباط تحقیق (۹ از ۲۴ مطالعه)
- عدم اعتماد متقابل ، شامل پندار سیاست‌گذاران از عدم تجربه عملی و یا آگاهی محققین در زمینه سیاست‌گذاری و پندار محققین از عدم کفایت علمی لازم سیاست‌گذاران (۸ از ۲۴ مطالعه)
- محدودیت‌ها و مشکلات قدرت و بودجه (۷ از ۲۴ مطالعه)
- کیفیت نامطلوب تحقیق (۶ از ۲۴ مطالعه)
- بی‌ثباتی سیاسی و یا تغییر سریع سیاست‌گذاران (۵ از ۲۴ مطالعه)

در مطالعه ای در دانشگاه علوم پزشکی شیراز:

۵۳٪ از اعضای هیات علمی مشخص نبودن نیازها و اولویت های بهداشتی و درمانی در سطح دانشگاهی را از مشکلات با اهمیت و یا بسیار مهم در بین مشکلات موجود بر سر راه انجام پژوهش مطرح نموده اند.

در تحقیقی دیگر در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، بیشترین مشکل بر سر راه کیفیت تحقیقات انجام شده توسط ۲۴۰ عضو هیات علمی این دانشگاه، مشکلات مالی مطرح شد، هر چند که سایر مشکلات شامل: تسهیلات، مسائل شغلی و مدیریتی و مشکلات علمی و شخصی نیز توسط آن ها مورد اشاره قرار گرفته است.

خلاصه

- تحقیقات به اندازه کافی نیست.
- حتی اگر باشد، ممکن است مرتبط نباشد.
- حتی اگر مرتبط و کاربردی باشد، ممکن است جمع و جور و به طور موثر قابل انتقال نباشد.
- حتی اگر باشد، ممکن است سیاستگذاران آماده نبوده یا توانایی استفاده از آن را نداشته باشند.

راه حل چیست؟

- لیتون و المن "در کتاب خود با عنوان "اولویت های جدید برای دانشگاه ها" به بررسی مدلی پرداخته اند که "مدل گسترش یافته دانشگاهی" نام دارد و در آن جایگاه هیات علمی دانشگاه ها با دیدگاهی وسیعتر تعریف شده و با اصل انتقال دانش سازگاری یافته است. به عقیده این دو نفر، امروزه علم طلبی و تقاضا برای دانش بیشتر از دیدگاه کاربردی صورت می گیرد و دانشگاهیان باید این نکته را درک کنند که برای نیل به اهداف علمی خود ناگزیر از انجام تعاملاتی وسیع و پیچیده با عناصر مختلف موجود در حوزه کاری خود هستند.

کار علمی و دانشگاهی در واقع بخشی از یک مجموعه فعالیتهای مرتبط با هم است که تحقیق را به کاربرد آن متصل می کند و جریان متقابلی از پس خوراندها و پذیرش بوجود می آورد لذا برای تسهیل در این امر، باید تغییراتی در سازماندهی و ساختار کلی دانشگاهها ایجاد شود و در نتیجه آن ۳ نوع فعالیت رونق بیشتری بگیرد:

۱- برقراری ارتباط بین تولید کنندگان و کاربران دانش

۲- تبادل نظر و وساطت برای فراهم سازی شرایط مناسب انتقال دانش

۳- رساندن دانش بدست کاربران

مطالعات پیشگفت در کشورمان بر ضرورت تغییرات جدی در قوانین گزینش های استخدامی و ارتقاء علمی بخصوص برای اعضاء هیات علمی و ایجاد تعهدات مربوطه در سیاستگذاران پژوهشی دانشگاه تاکید دارد.

همچنین این شواهد لزوم آموزش محققین و توانمند سازی آن ها به قواعد و مهارت های ارتباطی و همچنین تغییر نگرش و توجه آن ها به سمت انتقال دانش و ارزش گذاری این فعالیت ها را مشخص می کند.

- بی شک انتقال دانش نیاز به تامین اعتبارات مستقیم (مثل تهیه متون مربوطه) و غیر مستقیم (مثل بهره گیری از خدمات انتقال دانش) در پروژه های تحقیقاتی و دیده شدن این اعتبارات از سوی حامیان و تصویب کنندگان طرح های تحقیقاتی و همچنین توجه داوران طرح های تحقیقاتی به آن دارد. **لذا اصلاح قوانین ارتقاء شغلی و سیاستگزاری های مربوطه و تامین زیر ساختارهای لازم (به عنوان عوامل بیرونی موثر بر انتقال دانش)** در کنار اهمیت دادن به نقش ارزش ها ، عقاید و درک محققین از اهمیت موضوع انتقال دانش (به عنوان عوامل درونی موثر بر انتقال دانش) لازمه یک نظام پژوهشی متعهد به انتقال موثر دانش است.

از سوی دیگر محققین باید بدانند که سیاستگزاری یک فرایند است نه یک اتفاق و عوامل زیادی در تحقق آن دخیلند و شواهد علمی فقط یکی از این عوامل هستند و تصمیم گیرندگان نیز باید بر این باور باشند که تحقیق یک محصول نیست بلکه یک فرایند است و تولید دانش ممکن است به گذشت سال ها و نه یک اتفاق سریع مرتبط باشد. هم محققین و هم تصمیم گیرندگان نیز باید از تاثیر عوامل زمینه ای بر کار یکدیگر آگاه باشند.

بر طبق نتیجه برآمده از ۲۴ مطالعه ، شایعترین عوامل تسهیل کننده در کاربرد شواهد تحقیقات در سیاستگذاری عبارت بودند از :
تماس شخصی بین محققین و سیاستگذاران (۱۳ از ۲۴ مطالعه)
تناسب زمانی و ارتباط تحقیقات با مشکلات و نیازهای موجود (۱۳ از ۲۴ مطالعه)

تحقیقاتی که شامل خلاصه با پیشنهادات روشن همراه باشند. (۱۱ از ۲۴ مطالعه)

تحقیقات با کیفیت خوب (۶ از ۲۴ مطالعه)

تحقیقاتی که تایید کننده سیاست فعلی باشند . (۶ از ۲۴ مطالعه)

فشار و یا نیاز مشتریان به نتایج تحقیقات (۴ از ۲۴ مطالعه)

تحقیقاتی که شامل اطلاعات موثر باشند . (۳ از ۲۴ مطالعه)

تحقیقات باید طوری باشد که سیاستگذاران

اطلاعات را جالب بدانند و خود را ملزم به دیدن آن بدانند.

اطلاعات را مرتبط بدانند.

اطلاعات را شفاف ، قابل فهم و معتبر بدانند.

خود را به انجام کاری در قبال آن اطلاعات مجبور بدانند.

وظیفه دانشگاه ها

- برقراری استراتژی کاربرد شواهد
- برقراری مشوقات لازم برای تحقیقات مشارکتی و تحقیقاتی که کاربران مختلفی دارند.
- تسهیل تدوین کوریکولوم ترجمان دانش چند رشته ای
- تعیین واحد و فوکال پوینت ترجمان دانش در سطح دانشگاه

از جمله راه های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از :

- تعیین نحوه انتخاب و درجه بندی طرح های پژوهشی برای ارائه به تصمیم گیران
- اصلاح قالب پروپوزالها و گزارش نهایی
- تبیین حقوق ذی نفعان
- اصلاح و بهبود قوانین ارتقاء هیات علمی
- مداخله در قالب مقالات نشریات علمی
- طراحی وب سایت و بانک اطلاعاتی پشتیبان انتقال دانش حاصل از پژوهش
- گنجاندن محتوی آموزشی در برنامه های متداول آموزش تحقیق،
- تدوین دستورالعمل تهیه بسته انتقال پیام پژوهشی
- تدوین راهکار برای ترویج و تسهیل پژوهشهایی که منجر به تولید شواهد می شوند.
- بخش هایی از دانشگاه که مسئول بورسهای پژوهشی و انعقاد قراردادها هستند حوزه عمل خود را گسترش دهند و با شرکای جدیدی چون بنگاههای خدمات رسانی در سطح جامعه و سازمانهای غیردولتی همکاری نمایند.
- افزایش موسسات فعال دولتی ویا خصوصی در زمینه ترجمان دانش و روش های آن

از جمله راه های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از :

- تاسیس موسسات واسطه ای ترجمان دانش
- تخصیص پاداش برای محققین مجری ترجمان دانش
- برقراری کدهای اخلاقی منطبق با حقوق ذینفعان تحقیق
- طراحی و ارائه پروپوزال (طرح نامه) تحقیقات منطبق با ترجمان دانش
- طراحی و ارائه فرم های نهایی گزارش ترجمان دانش
- طراحی وب سایت های انتقال پیام تحقیقات بر اساس ترجمان دانش به مخاطبان
- ارائه خبرنامه ماهیانه ترجمان دانش توسط دانشگاه ها
- قرار دادن یکی از معیارهای ارزشیابی دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی بر اساس فعالیت های تحقیقاتی مبتنی بر ترجمان دانش و بهره وری از تحقیقات

از جمله راه‌های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از :

- ارتقاء شغلی و علمی محققین بر اساس به‌کار بستن نتایج تحقیق علاوه بر چاپ مقالات
- فراهم آوردن امکان مشارکت بیشتر بخش خصوصی در انجام تحقیقات
- افزایش مراکز انکوباتور که در آن‌ها تحقیقاتی که می‌توانند جنبه‌های کاربردی، بهره‌وری و تجاری داشته باشند ارائه می‌شوند و محققین از مزایای آن همچون کارآفرینی و حمایت برخوردار می‌شوند.
- افزایش تعداد پارک‌های علم و فن آوری
- مدیریت صحیح تحقیقات مبتنی بر جمعیت به سمت انتقال فعال دانش
- انتقال دانش ناشی از تحقیقات به رسانه‌ها پس از طی مراحل نقد هدفمند و مبتنی بر دستورالعمل‌های موجود
- تقویت تحقیقات سیستم سلامت در دانشگاه‌ها (HSR) در جهت انجام تحقیقات مورد نیاز مدیران، سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان

از جمله راه های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از :

- ارتقاء فرهنگ و زیر ساختارهای تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در مدیران و سیاستگذاران
- تعلیم و تربیت مشاورین ترجمان دانش خاص هر فیلد پژوهشی
- انتخاب روز ترجمان دانش و جمع کردن محققین و سیاستگذاران و برنامه ریزان در آن جهت تبیین و نزدیک سازی دیدگاه های آن ها به هم
- یکی از نوآوریهای پیشنهادی برای تقویت ترجمان دانش، تغییر قوانین ارتقا اعضای هیات علمی دانشگاه می باشد تا محققین برای تولید شواهد علمی با کیفیت بالا و ترجمان آن تشویق و حمایت گردند. در بسیاری از این دانشگاهها، فعالیت هایی که منجر به تغییر شوند(همچون فعالیتهای ترجمان دانش)، در امر ارتقای اعضای هیات علمی حایز امتیاز می باشند.
- انتشار، ترجمه، ارزیابی و بکارگیری دانش نوین و تجارب حاصل از پژوهش ها در جهت توسعه، بهبود و ارتقا عملکرد در زمینه بهداشت و سلامت عمومی

از جمله راه های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از :

- برگزاری کارگاه های تربیتی، توانمند سازی و ایجاد مهارت های جدید برای سازمانهای اجتماعی واقشارمختلف مردم به زبان قابل استفاده و به تناسب نیاز
- انتشار یافته های علمی به رسانه پس از تأیید از نظر **evidence based** بودن به زبان قابل فهم برای نظرعامه مردم
- استفاده از دانش و تکنولوژی جدید برای حل کردن مشکلات فعلی که سلامت جامعه را تحت تاثیر قرار داده است.
- تهیه برنامه های ویدئو - کامپیوتری یا برنامه های آموزش از راه دور دیگر به نحوی که تعداد قابل توجهی از مخاطبین را بتواند پوشش دهد.

از جمله راه های پیشنهادی برای ترویج ترجمان دانش عبارتند از:

- نگارش و تهیه مستنداتی به زبان قابل استفاده براساس یافته های جدید خطاب به سیاست گذاران، قانون گذاران، تصمیم گیران و مدیران به منظور ارائه راه حل برای مشکلات موجود
- تهیه و ارائه گزارش های کاربردی در جلسات محلی یا ملی و یا سایر اماکن عمومی به زبان قابل استفاده و به تناسب نیاز
- انتشار اطلاعات پژوهشی به زبان مخاطب به بخشهای دولتی به تناسب نیاز
- در نتیجه امتیاز دادن به سایر فعالیت های ترجمان دانش به خصوص فعالیت های اکتیو که در کاربردی نمودن نتایج پژوهش تاثیر بیشتری دارد در قوانین ارتقا اعضای هیات علمی، می تواند در ارتقای وضعیت ترجمه دانش در کشور موثر باشد.

دانشگاه نیز در راستای سرمایه‌گذاری بر تولید و انتقال دانش حاصل از پژوهش می‌تواند راهبردهای ذیل
نظر داشته باشد:

- ایجاد باور و تعهد سازمانی در مسئولین ذیربط و محققین دانشگاهی به ترجمان دانش
- -حمایت و تعهد مدیریت ارشد دانشگاه از استقرار چرخه ترجمه دانش
- -تعیین جایگاه ساختاری در دانشگاه برای مدیریت دانش
- -تعریف و استقرار نظام ارزیابی چرخه ترجمه دانش
- -توانمندسازی محققین دانشگاه در زمینه انتقال و تبادل دانش از طریق برگزاری کارگاه، انتشار بروشور و کتاب، آموزش مجازی و سایر روش‌های موثر
- -شناسایی و استقرار ارزش‌های ارتباطات الکترونیکی و استفاده از تکنولوژی اطلاعات

دانشگاه نیز در راستای سرمایه‌گذاری بر تولید و انتقال دانش حاصل از پژوهش می‌تواند راهبردهای ذیل را مد نظر داشته باشد:

- -شناسایی و استقرار ارتباطات چهره به چهره
- -تبادل افراد صاحب دانش از مرکزی به مرکز دیگر
- -ایجاد امکان جذب افراد صاحب دانش و شرکت در خلق دانشی نو
- -ارائه فرصت کافی به افراد برای انتقال دانش از راه‌های ممکن
- -ایجاد اعتماد چند جانبه، زبان و فرهنگ مشترک برای ایجاد دانش سازمانی
- -استفاده از ابزارهای انگیزشی مهم در دانشگاه
- -شناسایی انواع مختلف دانش و استقرار طرق انتقال مختص هر کدام
- -استفاده از راه‌های چندگانه انتقال دانش
- -باید ساختارها یا افرادی نیز مسئولیت ایجاد پل ارتباطی بین محققین و تصمیم‌گیران را بر عهده بگیرند. این ساختارهای ارتباطی در واقع باعث تسهیل در انتقال نتایج تحقیق بصورت قابل استفاده به تصمیم‌گیران می‌شوند

دانشگاه نیز در راستای سرمایه گذاری بر تولید و انتقال دانش حاصل از پژوهش می تواند راهبردهای ذیل را مد نظر داشته باشد:

- **بستر سازی برای پروژه های ارتباط با صنعت با همکاری دفتر ارتباط با صنعت**
- **کسب نظر ذینفعان در زمینه انجام پژوهشهای مورد نیاز با استفاده از بازاریابی پژوهشی انجام شده در دفتر ارتباط با صنعت دانشگاه.**
- **-تسهیل ارتباطات و دسترسی ها**
- **-تدوین مجموعه شرح وظایف و مهارت ها در خصوص انتقال و استفاده از دانش برای پژوهشگران**
- **- شناسایی و انتخاب طرح های واجد شرایط انتقال و تبادل دانش و معرفی در جشنواره های معتبر ملی و دانشگاهی (همچون جشنواره های رازی ، خوارزمی ، ابن سینا و ...)**
- **- ارتقاء و مناسب سازی سامانه نتایج پژوهش های کاربردی در بستر کلی پژوهشیار**
- **- بهبود ثبت طرح های پژوهشی و پایان نامه ها در سامانه پژوهشیار با نگاه کاربردی کردن نتایج تحقیق**
- **- انتشار نتایج طرح های واجد شرایط انتقال و تبادل دانش از طریق رسانه ها و انتشار کتاب**
- **- برگزاری جلسات محققان و ذینفعان**
- **- به کار گیری ظرفیت محققان دانشگاه برای ترویج " مرور نظام مند" در راستای اهداف معاونت پژوهشی دانشگاه**

دانشگاه نیز در راستای سرمایه‌گذاری بر تولید و انتقال دانش حاصل از پژوهش می‌تواند راهبردهای مد نظر داشته باشد:

- اتخاذ راهکارهای مناسب جهت تدوین نظام مند راهنماهای سلامت / بالینی در رشته‌های مختلف و ارائه آن به مراجع ذیربط در سطح ملی و دانشگاهی
- - اتخاذ راهبرد خلق ثروت ، تولید محصول و دانش از پژوهش از طریق تشخیص و تقویت نقاط قوت دانشگاه در تولید علم و سرمایه‌گذاری پژوهشی در این حوزه‌ها ، تاکید بر انتقال دانش خروجی‌های پژوهش دانشگاه در قالب سندهای سیاستی ، راهنماهای بالینی و ... متناسب با گروه مخاطب و همچنین ضرورت توجه به تولید محصول و محصول محوری در دانشگاه

دانشگاه نیز در راستای سرمایه گذاری بر تولید و انتقال دانش حاصل از پژوهش می تواند راهبردهای ذیل را مد نظر داشته باشد:

- ایجاد زیر ساختارهای لازم همچون راه اندازی مرکز همکاری کوکران (Cochrane Collaboration Center)
- - افزایش تعداد مقالات با ارجاعات بالا از طریق توجه بیشتر به مقالات مروری و خصوصاً مرور سیستماتیک و ایجاد واحد مرور نظام مند دانشگاه
-
- دسترسی به فن آوری اطلاعات در سازمان ها یکی از عوامل موثر بر نهادینه سازی ترجمان دانش است که به افراد امکان تبادل اطلاعات و بهره وری بیشتر از این اطلاعات را فراهم می کند.

راهکارهای ترجمان دانش بر اساس " تولید دانش "

- آموزش مهارت های لازم به محققین (از طریق کارگاه های آموزشی و یا تهیه بسته های آموزشی)
 - » مهارت انتخاب موضوع بر اساس نیاز
 - » مهارت انجام پژوهش
 - » مهارت کار گروهی
 - » مهارت برقراری ارتباط
 - » مهارت تهیه پیام از نتایج پژوهش
 - » مهارت انجام مطالعات مروری منظم
 - » آشنایی با روش های انتقال دانش
- گنجاندن موضوع " انتقال دانش " در آموزش های آکادمیک دانشگاه
- انجام مطالعات مورد نیاز در حوزه انتقال دانش
- تربیت افرادی با مهارت های انتقال دانش جهت کمک به تیم تحقیق جهت انتقال دانش

تاریخچه ترجمان دانش

Knowledge Translation

دوران طلایی تحقیقات مدرن، پس از جنگ جهانی دوم آغاز شد، هنگامی که نتایج تحقیقات، خارج از سیاست های دولتها منتشر شد و به صورت غیرفعال گسترش یافت. سپس در سال ۱۹۷۰، با پیدایش پزشکی مبتنی بر شواهد (Evidence-based medicine) انتقال فعال راهنماهای بالینی و آموزش، ترجمه و سازگار نمودن و بکارگیری آنها رخ داد و به دنبال پیشی گرفتن صنایع خصوصی در پژوهش و توسعه محصولات ارزیابی (technology assessment) فناوری ها نیز پدیدار گردید. در این زمان چارچوب نظری انتقال پژوهش و به کار گیری پژوهش، از تئوری اجتماعی انتشار نوآوری ها مشتق گردید.

- فعالیت های مربوط به ترجمان دانش به ثبت اختراعات در انگلیس در سال ۱۶۶۰ میلادی و سرویس های توسعه کشاورزی که توسط اسمیت -لور (Smith-Lever) در سال ۱۹۱۴ میلادی راه اندازی شد بر می گردد.
- طی این فعالیت موسسات توسعه کشاورزی بر اساس اطلاعات دانشگاه ها توصیه هایی را جهت ارتقاء کشاورزی به کشاورزان و دام داران ارائه نمودند.

• National Center for the Dissemination of:NDDR موسسه

Disability Research در گزارش فنی شماره ۱۰ خود در سال ۲۰۰۵ میلادی ترجمان دانش را اصطلاح جدیدی برای توضیح یک مشکل نسبتاً قدیمی می داند و آن مشکل کاربرد کم تحقیقات مبتنی بر شواهد در مراقبت بیماران و در واقع وجود خلاء بین آن چه که می دانیم و آن چه که در عمل انجام می دهیم می باشد.

- اگرچه ارزشیابی کاربرد تحقیقات در حوزه های سلامت به اواسط دهه ۱۹۶۰ میلادی بر می گردد ، توجه به این موضوع با سابقه در طی ۲۵ سال اخیر تشدید شده است . در سال ۱۹۸۹ میلادی در آمریکا ، آژانس تحقیق در مراقبت های سلامت و کیفیت (Agency for Healthcare Research and Quality) تاسیس شد. در سال ۱۹۹۷ میلادی دولت کانادا موسسه ارتقاء مراقبت های سلامت

- Canadian Foundation for Healthcare Improvement,)

(or CFHI) را پایه گذاری نمود. در سال ۲۰۰۰ میلادی دولت کانادا چند آژانس را در موسسات تحقیق سلامت کانادا ادغام نمود. در سال ۲۰۰۶ میلادی موسسات ملی سلامت در آمریکا جوایز علوم ترجمان و بالینی (Clinical and Translational Science Awards) را پایه گذاری نمود ، که در حال حاضر ۶۰ موسسه علمی بالینی در این کشور از آن حمایت می کنند.

تعاریف ترجمان دانش

باید گفت که در مورد تعریف ترجمان دانش و روش های اعمال آن توافق نظر کامل وجود ندارد، انتخاب کلید واژه های مناسب و صحیح جهت دستیابی به مستندات مورد نظر بسیار حایز اهمیت می باشد. در انتقال دانش به دلیل جدید بودن این دانش، به نظر می رسد واژه ها استاندارد نشده اند و واژه های مشترکی در سراسر دنیا استفاده نمی گردد. بعنوان نمونه پژوهشگران کانادایی از واژه ترجمان دانش (knowledge translation) و در آمریکا و انگلیس از واژه های کاربرد دانش (Research utilization, Implementation) بیشتر استفاده می شود. لذا در هنگام جستجو در منابع باید به کلید واژه های متنوع مرتبط با ترجمان دانش دقت داشت. معهدا کاربرد و اهمیت اصطلاح ترجمان دانش در زمینه سلامت عمومی ، پزشکی و تحقیقات توانبخشی روز افزون است.

- شایعترین تعریف کاربردی ترجمان دانش به وسیله
موسسات تحقیقات سلامت کانادا (Canadian Institutes
of Health Research (CIHR) در سال 2000 میلادی
ارائه شد.

این موسسات ترجمان دانش را " تبادُل ، سنتز و کاربرد اخلاقی دانش در یک مجموعه تعامل بین محققین و استفاده کنندگان دانش در جهت تسریع منافع ناشی از تحقیقات به منظور ارتقاء سلامت ، ارائه خدمات و محصولات موثر تر و سیستم سلامت مستحکم تر " تعریف کردند. از آن زمان به بعد تعاریف دیگری نیز برای ترجمان دانش ارائه شده است. به عنوان مثال دانشکده پزشکی تورنتوی کانادا ترجمان دانش را " به کار بستن موثر و مبتنی بر زمان اطلاعات مبتنی بر شواهد در عمل توسط کارشناسان سلامت به منظور تحقق پیش آگهی مطلوب و به حداکثر رساندن توان سیستم سلامت می داند.

- در واقع تعریف موسسه سلامت کانادا از ترجمان دانش به صورت بالقوه در برگیرنده تمامی بخش‌های جامعه و شامل کلیه فعالیت‌هایی است که از تولید دانش تا استفاده از آن بوده و با هدف ارتقاء سلامت افراد جامعه است.

- سازمان بهداشت جهانی، ترجمان دانش را برای ارتقاء سلامت معنی می‌کند. به عبارت دیگر شامل سنتز، تبادل و کاربرد دانش توسط ذینفعان به منظور تسریع منافع ناشی از خلاقیت‌های جهانی و محلی به منظور تقویت سیستم‌های سلامت و ارتقاء سلامت مردم می‌داند.

- در سال ۲۰۰۶ میلادی گراهام و همکاران ، ۲۹ اصطلاح مرتبط با ترجمان دانش را که توسط ۳۳ مرکز در انتشاراتشان بکار رفته بود
- مثل تبادل دانش (Knowledge transfer) ،
- کاربرد دانش (Implementation) ،
- تحقیق ترجمه شده (Translational research) ،
- بسیج دانش (Knowledge Mobilization) ارائه نمود.

- اگرچه اصطلاح ترجمان دانش ممکن است شبیه به انتشار دانش تصور شود ولی تفاوت در این است که در ترجمان دانش تاکید بر روی کیفیت تحقیق قبل از انتشار و کاربرد آن در سیستم است. در واقع ترجمان دانش نیازمند هماهنگی و بهبود فرایند در یک سیستم پیچیده در جهت تغییر رفتار و پیش آگهی بیماران است. علاوه بر آن در ترجمان دانش به عنوان فرایند فعال و مداخله ای است که تمام مراحل بین تولید دانش جدید و کاربرد و بهره مندی از آن را برای ایجاد پیش آگهی برای جامعه شامل می شود.

- موسسه ملی تحقیقات ناتوانی و توانبخشی تعریف خود از ترجمان دانش را به صورت فرایند فعال و چند بعدی که طی آن دانش منتج از تحقیق باعث ارتقاء زندگی افراد ناتوان و مشارکت بیشتر آن‌ها در جامعه می‌شود.

- با استناد بر تعریف موسسات تحقیقات سلامت کانادا ، مرکز ملی انتشار تحقیقات مربوط به ناتوانی (NDDR) در سال ۲۰۰۵ میلادی تعریف خود را از ترجمان دانش بصورت زیر ارائه داد :
- " مرور مشارکتی و سیستماتیک ، ارزیابی ، تعیین ، تجمع و کاربرد عملی تحقیقات با کیفیت بالا در زمینه ناتوانی و توانبخشی بوسیله ذینفعان (سیاست‌گذاران ، پزشکان ، محققین ، مردم) به منزله ارتقاء سلامت افراد ناتوان " به عبارت دیگر:

- "مرور مشارکتی و سیستماتیک، ارزیابی، تعیین، تجمع و کاربرد عملی تحقیقات با کیفیت بالا در زمینه ناتوانی و توانبخشی بوسیله ذینفعان (سیاستگذاران، پزشکان، محققین، مردم) به منزله ارتقاء سلامت افراد ناتوان" به عبارت دیگر:
- ترجمان دانش "کاربرد عملی تحقیقات با کیفیت که برآمده از مرور سیستماتیک و مشارکتی توسط ذینفعان (مشتریان، محققین، پزشکان، و سیاستگذاران) به منظور توسعه زندگی افراد ناتوان است و ترجمان دانش استفاده از نتایج تحقیقات را تسهیل نموده تا فاصله آن چه که می‌دانیم و آن چه را که به آن عمل می‌کنیم و لذا دانش را به عمل منتهی می‌کند.

تعاریف و مفاهیم دیگر ترجمان دانش:

- ترجمان دانش شامل مراحل بررسی کیفی و به کار گیری شواهد ناشی از تحقیقات به فرم قابل فهم و مرتبط با زمینه و با هدف بهبودی و ارتقاء پیش آگهی کاربران آن است.
- ترجمان دانش یک مفهوم پیچیده و چند بعدی است که لازمه آن درک جامع از مکانیسم ها ،متدها ،شاخص ها ، عوامل فردی و اجتماعی و تعامل بین این عوامل است.
- تبادل، تولید و کاربرد اخلاقی دانش در سیستمی مرکب از تعاملات بین پژوهشگران و کاربران، که از طریق افزایش بهره برداری از منافع حاصل از پژوهش موجب ارتقاء سلامت، محصولات و خدمات موثرتر و تقویت نظام مراقبت از سلامت می شود.

تعاریف و مفاهیم دیگر ترجمان دانش:

- تولید، تبادل و کاربرد دانش توسط ذینفعان مربوطه که با افزایش منافع حاصل از نوآوریها و ابداعات منطقه ای و جهانی، زمینه ساز تقویت نظام های مراقبت از سلامت و ارتقاء سلامت انسانها می شود.
- ترجمان دانش به معنای تبادل، سنتز و کاربرد یافته های تحقیق به واسطه سیستم پیچیده ای از ارتباطات متقابل بین محققین و استفاده کنندگان از دانش است. به بیان دیگر ترجمان دانش تسریع کننده چرخه دانش است.
- **ترجمان دانش : فرآیندی است که کلیه فعالیتها از زمان شکل گیری "سؤال پژوهش" تا "ایجاد تغییر" را در بر می گیرد نه این که تنها از اتمام پژوهش شروع شود.**
- ترجمان دانش به طور بالقوه شامل فرایندی است که تمام فعالیت ها شامل تولید دانش ، انتقال دانش و عمل به دانش را شامل می گردد.

تعاریف و مفاهیم دیگر ترجمان دانش:

- ترجمان دانش یک اصطلاح چترگونه است که در بر گیرنده کلیه مراحل است که دانش تولیدی را به مرحله عمل منتهی می کند. ترجمان دانش یک عملکرد واحد نیست بلکه مجموعه ای از فعالیت هایی است که بر اساس نوع تحقیق، زمان و نوع مخاطبین تغییر می کند.
- در انتشار دانش محقق عنوان تحقیق را انتخاب نموده، تحقیق کرده و تصمیم گیرنده ممکن است از این نتایج استفاده نماید. ولی در ترجمان دانش محقق و تصمیم گیرنده از ابتدا و با مشارکت هم عنوان تحقیقاتی را انتخاب کرده و در تمام مراحل اجرای تحقیق و کاربرد آن در تعامل با هم قرار دارند. به عبارت دیگر در فعالیت های انتشار دانش (مثل چاپ مقاله) انتقال و افزایش آگاهی صورت می گیرد ولی در فعالیت های انتقال دانش ناشی از ترجمان دانش، انتقال دانش با هدف تغییر رفتار صورت می گیرد.

نکات مشترک در تعاریف مختلفی که از ترجمان دانش به عمل آمده است :

- تأکید بر کاربرد دانش حاصل از تحقیقات
- در برگیرنده تمام مراحل بین تولید و کاربرد دانش جدید
- مشارکت مداوم تولیدکنندگان و کاربران دانش
- تعاملی و غیر خطی بودن فرایند
- وابستگی به کاربر و بستری که دانش تولید شده در نهایت در آن به کار گرفته خواهد شد.

نکات مهم در ترجمان دانش

- ۱- ترجمان دانش تمام مراحل میان تولید دانش جدید تا کاربرد آن را شامل می شود.
- ۲- ترجمان دانش نیازمند ارتباطات چند سویه می باشد.
- ۳- ترجمان دانش یک فرآیند تعاملی است.
- ۴- ترجمان دانش نیازمند همکاری های مداوم در میان افراد تیم مربوطه است.
- ۵- ترجمان دانش شامل فعالیت های متعدد و متنوع است.
- ۶- ترجمان دانش یک فرآیند غیرخطی است.
- ۷- ترجمان دانش بر استفاده از دانش تولید شده توسط پژوهش تاکید می نماید (که این امر می تواند به همراه سایر انواع دانش مورد استفاده قرار گیرد).

نکات مهم در ترجمان دانش

- ۸- ترجمان دانش گروه های کاربر دانش متعددی را شامل می شود.
- ۹- ترجمان دانش کاربر محور و بستر محور است.
- ۱۰- ترجمان دانش مبتنی بر تاثیر می باشد.
- ۱۱- ترجمان دانش یک فرآیند بین رشته ای است.
- ۱۲- خصوصیت برجسته ترجمان دانش آن است که تمام مراحل بین تولید دانش جدید و کاربرد آن در جهت ارائه پیش آگهی مناسب برای جامعه را شامل می شود و این مهم در سایه تبادل و تعامل موثر بین محققین و کاربران دانش حاصل می شود. لذا گردآوردن مولدین و مصرف کنندگان دانش در کنار هم در تمام مراحل چرخه تحقیق در جهت ارائه ترجمان دانش موفق، اساسی است.

نکات مهم در ترجمان دانش

- ۱۳- در چرخه ترجمان دانش ، سئوالات و فرضیه هایی ارائه می شود ، متدهای مناسب تحقیق انجام شده و یافته ها و نتایج تفسیر شده و سپس این یافته ها در جهت حل مشکلات عملی به کار می روند. در واقع تعامل مداوم و مشارکت درونی و برونی گروه های مختلف مولدین دانش و کاربران آن در تمام مراحل تحقیق ، جزء اصلی ترجمان دانش است.
- ۱۴- هر چه که محققین در خصوص زمینه های اجتماعی که قرار است نتایج تحقیق در آن جامعه به کار گرفته شود بیشتر بدانند احتمال تاثیر این تحقیقات بر تصمیم سیاستگزاران بیشتر خواهد بود.
- ۱۵- باید دانست که دانش و زمینه های اجتماعی ثابت و لایتغیر نیستند.
- ۱۶- محققین استدلال می کنند و تصمیم گیران توافق می کنند.
- ۱۷- شواهد بی ثبات هستند. چالش اصلی در ترجمان دانش ایجاد شواهد بدون در نظر گرفتن زمینه های موجود ولی در عین حال حساس به آن و ایجاد شواهد قابل گفتگو برای ایجاد فضای بحث و گفتگو در مورد آن ها است.

نکات مهم در ترجمان دانش

- ۱۸- تمام انواع شواهد بدنبال یافتن جایی در سیاست گذاری های اعمال شونده هستند . اگر علم نتواند درکی از شواهد را (در بین سیاستگذاران) ایجاد نماید آن گاه آن ها بر شواهد دیگر در تصمیم گیری های خود تکیه می نمایند.
- ۱۹- فرایند سیاستگذاری سطوح متفاوت و مشخصی دارد و اعمال کنندگان آن نیز از توانایی های متفاوتی برخوردارند.
- ۲۰- محققین باید بیشتر تمرکز خود را بر تغییر عقاید بگذارند تا بر ارزشهای چالش برانگیز
- ۲۱- در ترجمان دانش باید بر ترغیب به مالکیت شواهد تاکید گردد و نه فقط بر سیاست و لذا در سایه ترجمان دانش بر گفتگو در مورد شواهد مبتنی بر نیاز و حتی عمل مبتنی بر شواهد باید تاکید گردد.

نکات مهم در ترجمان دانش

- ۲۲- ترجمان دانش محل تلاقی فرایندها در زمینه اجتماعی است. اگر تحقیق یک محصول نیست بلکه یک فرایند است و اگر سیاست یک اتفاق نیست بلکه آن نیز یک فرایند است، ترجمان دانش فرایندهای فوق را بهم ملحق نموده و راه‌ها را از این طریق و با در نظر گرفتن فضای گفتگو و لحاظ نمودن زمینه‌های اجتماعی بدست می‌آورد.
- ۲۳- میزان ارتباط و پیوستن سیاست‌گذاران به تحقیق و محققین به چگونگی، محل و علت این گونه پیوستن بستگی دارد.
- ۲۴- برخی از محققین معتقدند که ترجمان دانش، قدرت رقابت سازمانها را بیشتر میکند و به آنها امکان می‌دهد که خود را سریعتر با تغییرات و نوآوریها هماهنگ سازند.

با تشکر از توجه شما

